

Beregnet til
Gamvik kommune

Dokument type
KU-fagrapport landskapsbilde

Dato
November 2019

NORMANNSET

KU LANDSKAPSBILDE

NORMANNSET KU LANDSKAPSBILDE

Oppdragsnavn **Områderegulering for Normannset**
Prosjekt nr. **1350019406**
Mottaker **Gamvik kommune**
Dokument type **KU-fagrapport landskapsbilde**
Versjon **A**
Dato **06.11.2019**
Utført av **Gunnar Kristiansen**
Kontrollert av **Andreas W. Foss Westgaard**
Godkjent av **Rita Løberg**
Beskrivelse **Konsekvensutredning for fagtema landskapsbilde**

Rambøll
Mellomlia 79
Postboks 9420 Sluppen
NO-7493 TRONDHEIM

T +47 73 84 10 00
F +47 73 84 10 60
<https://no.ramboll.com>

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag	2
1.1	Bakgrunn og formål	2
1.2	Datagrunnlag	2
1.3	Metoder	2
1.4	Verdivurdering	2
1.5	Påvirkning	2
1.6	Konsekvens	2
2.	Innledning og utbyggingsplaner	3
2.1	Bakgrunn og formål	3
2.2	Utbyggingsplaner	3
3.	Metode	5
3.1	Datainnsamling	5
3.1.1	Eksisterende informasjon	5
3.2	Retningslinjer og formål	5
3.3	Metodikk – Håndbok V712 Konsekvensanalyser	5
4.	Landskapet og verdisetting	6
4.1	Beskrivelse av planområdet	6
4.2	Regionens landskapsformer	6
4.3	Planområdets landskapsformer	7
4.3.1	Karakteristiske trekk	7
4.4	Sammenstilling av landskapsverdier	10
5.	Vurdering av påvirkning og konsekvens	11
5.1	Nullalternativet	11
5.2	Utbyggingsalternativet	11
5.2.1	Påvirkning	11
5.2.2	Konsekvens	11
6.	Skadereduserende tiltak	12
6.1	Avbøtende tiltak	12
6.2	Oppfølgende undersøkelser	12
7.	Kilder	13

1. SAMMENDRAG

1.1 Bakgrunn og formål

På oppdrag fra Gamvik kommune har Rambøll utført en konsekvensutredning på temaet landskap i forbindelse med reguleringsplan for Normannset industri- og havneområde i Gamvik kommune.

1.2 Datagrunnlag

Det er utført innsamling av eksisterende data, feltundersøkelser, omfangsvurdering og konsekvensutredning. Geografisk er arbeidet avgrenset av et definert planområde med et influensområde som kan bli indirekte berørt, og disse til sammen utgjør utredningsområdet.

1.3 Metoder

Det viktigste metodegrunnlaget for verdisetting av lokaliteter er gitt i håndbok 712 fra Statens vegvesen (Vegdirektoratet 2018). Det er lagt vekt på å avgrense og beskrive areal med spesielle landskapsverdier. I tillegg er det foreslått tiltak som kan avbøte/reducere eventuelle negative konsekvenser av tiltaket.

1.4 Verdivurdering

Området ligger som et ganske typisk landskap innenfor det som kalles kystbygdene i Øst-Finnmark. På Nordkinnhalvøya beskrives regionen som bratte næringer mot havet og et bølgete, karrig viddelandskap innenfor. Planområdet har store landskapsverdier i hovedformen med en åpen fjord. Det spesielle med landskapet er en skjernet poll innerst med en hvit og buet sandstrand i botn. Dette er sjelden i området. I planens influensområde ytterst mot øst er det store landskapsverdier med rullesteinsvoller i Skipsvika og de inntrykkssterke klippene på Skipsvikneset utenfor.

I forhold til tilsvarende lokaliteter i samme landskapsregion og på grunnlag av denne landskapsregionens utbredelse, vurderer utreder at landskapsverdien i planområdet er: Middels til stor verdi.

1.5 Påvirkning

Utbyggingsalternativet tilsvarende planforslaget og vurdert mot nullalternativet som referansesituasjon. Når inngrepene er ferdig planlagt og gjennomført vil en del av strandsonen og tilgrensende områder være nedbygd. Fjellskjæringer, bygninger og kaianlegg vil være synlig i landskapsrommet. Det kan dessuten bli en utfordring å tilpasse adkomstveger, interne vegger til det verdifulle landskapet innerst i Normannsetfjorden. Utreder vurderer samlet sett påvirkningen i utbyggingsalternativet til: Forringet.

1.6 Konsekvens

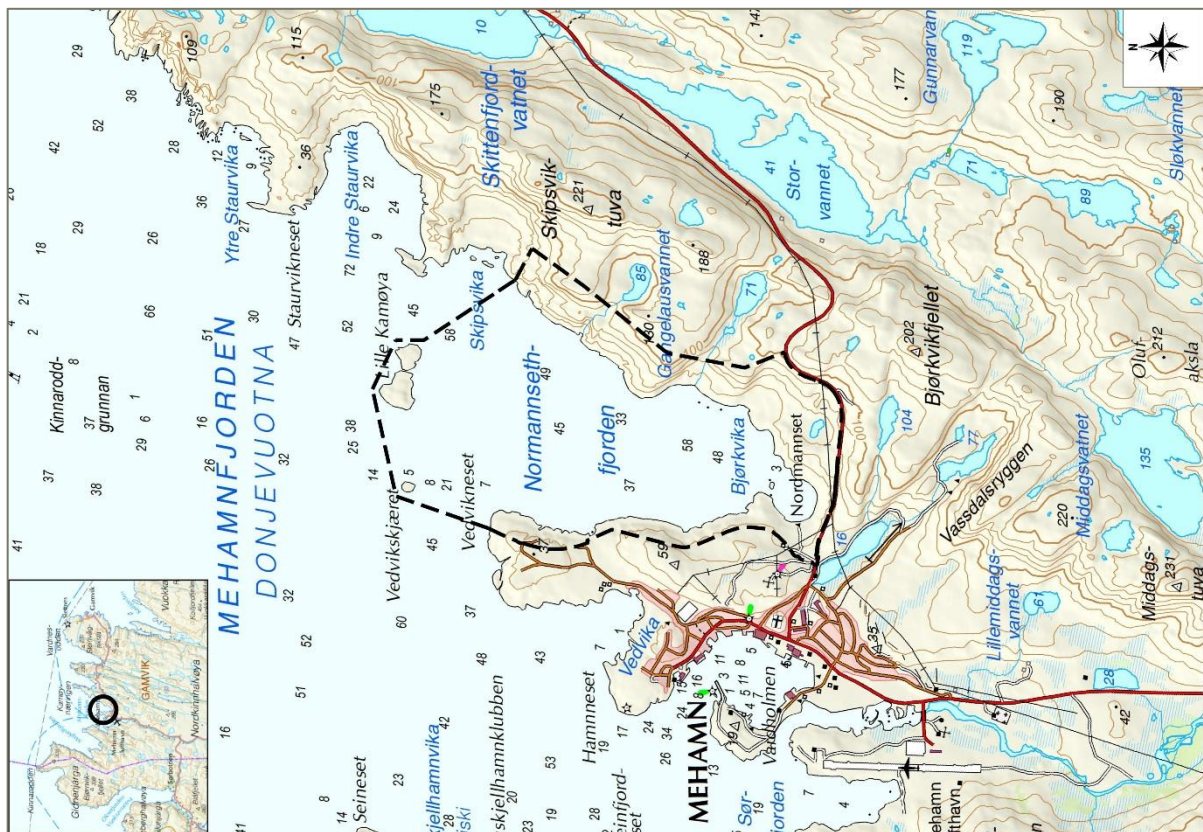
En har gjort en samlet vurdering av registrerte landskapsverdier og gitt utbyggingsalternativet middels negativ konsekvens.

2. INNLEDNING OG UTBYGGINGSPLANER

2.1 Bakgrunn og formål

Hensikten med planarbeidet å utarbeide reguleringsplan (områderegulering) med konsekvensutredning (KU) for Normannset industriområde og havn. Fagkyndig er Rambøll Norge AS på vegne av Gamvik kommune. Planområdet er på ca. 3567 daa inkl. sjøareal.

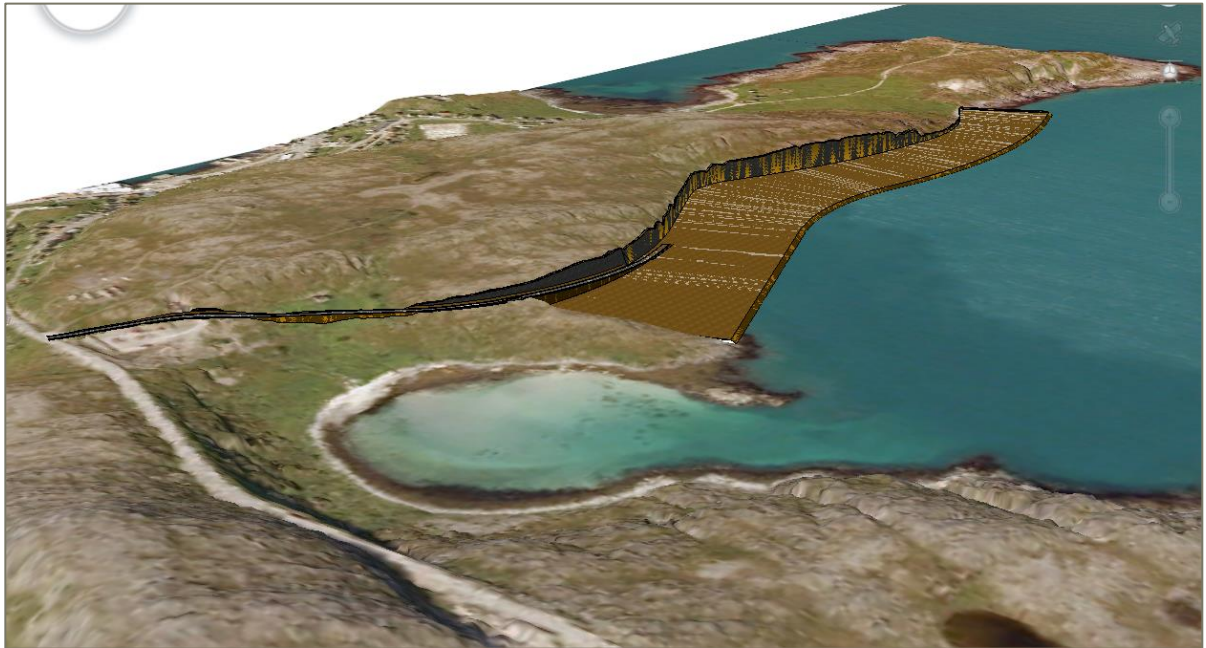
Planområdet omfatter Normannsetfjorden til og med Vevikskjæret og Lille Kamøya i nord, fjordens landsider sørover fra Skipsvika i øst og Vevikneset i vest, samt avgrenset av Gamvikveien i sør.

Figur 1. Oversiktskart planområdet

2.2 Utbyggingsplaner

Planforslaget er utarbeidet som en områderegulering med liten detaljgrad. Det vises til planbeskrivelsen for beskrivelse av tiltak som planen åpner for. Under gjengis en illustrasjon av tenkt terrengbearbeiding og utfylling for industriområde BI1 på vestsiden av fjorden og fram til Lillevevika.

Figur 2. Illustrasjon i 3D over framtidig industriområde BI1 fram til Lillevevika og med adkomstvei fra mottaksstasjonen. Industriområde helt ut til Vevikneset og molo til Lille Kamøya har tilkommet planforslaget etter at illustrasjonen ble utarbeidet. Kilde: Rambøll

3. METODE

3.1 Datainnsamling

3.1.1 Eksisterende informasjon

For å klassifisere og verdisetze landskapet er det brukt rapporten: «Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner» NIJOS rapport 10/2005.

Det er gjort en definisjon av influensområdet med

- Beskrivelse av landskapets karakter og kvaliteter
- Verdivurdering av landskapet
- Vurdering av landskapets sårbarhet for inngrep

Beskrivelse av omfang og konsekvens av tiltakets påvirkning på landskapsbildet, Inngrep, synlighet (nær-/fjernvirkning).

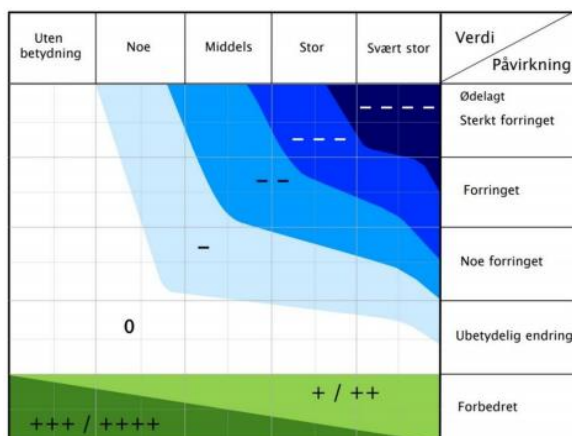
3.2 Retningslinjer og formål

Formålet med en konsekvensutredning er «å klargjøre virkninger av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn. Konsekvensutredninger skal sikre at disse virkningene blir tatt i betraktning under planleggingen av tiltaket og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket kan gjennomføres». Her er kravet til konsekvensanalyser lovfestet med bestemmelser for hvordan de skal utføres. Formålet med denne utredningen er å beskrive konsekvensene av inngrepene som er planlagt.

3.3 Metodikk – Håndbok V712 Konsekvensanalyser

Framgangsmåten for konsekvensanalysen baserer seg på metodikken som er beskrevet i håndbok V712 fra kap. 6 om ikke-prissatte konsekvenser. Det er lagt vekt på å avgrense og beskrive areal med spesielle landskapsverdier. Verdiskalaen som er brukt går fra ingen relevans, via liten, middels og stor verdi for temaet. Omfanget av tiltaket for landskap, dvs. graden av påvirkning, er vurdert etter en femdelte skala – fra stort og middels negativt omfang, lite/ikke noe omfang, til middels og stort positivt omfang. Til sist er konsekvensene utredet etter «konsekvensvifta» jf. figur under, ut fra en sammenstilling av verdier og vurdering av påvirkning. I tillegg er det foreslått tiltak som kan avbøte/reducere eventuelle negative konsekvenser av tiltaket.

Det vises for øvrig til Håndbok V712 *Konsekvensanalyser* (Vegdirektoratet 2018) for nærmere beskrivelse av metodikken. Se da særlig kap. 6.4 om landskapsbilde.

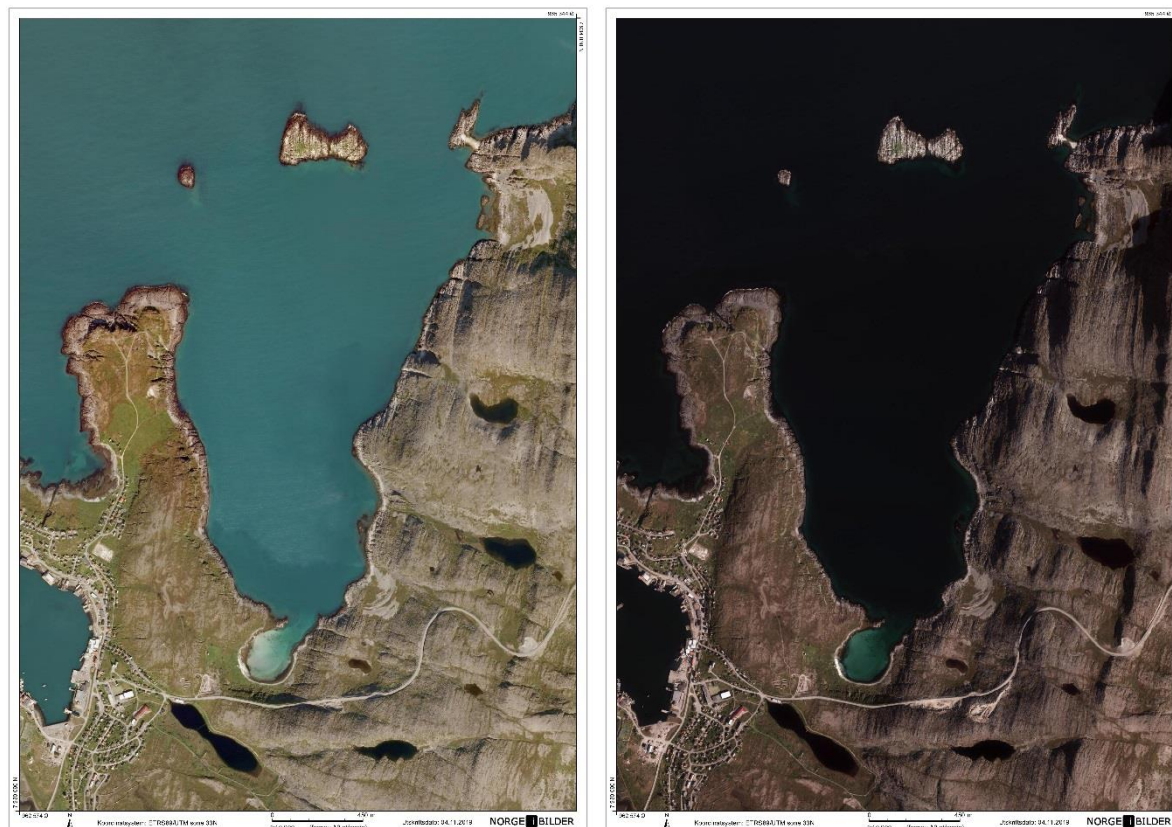

Figur 3. Konsekvensvifta hentet fra Håndbok V712 Konsekvensanalyser (Vegdirektoratet 2018)

4. LANDSKAPET OG VERDISETTING

4.1 Beskrivelse av planområdet

Planområdet ligger lokalisert ved like nord for Mehamn tettsted og utgjør den nordvendte to kilometer lange Normannsetfjorden. Det strekker seg videre ut til Lille Kamøya en kilometer lenger ut. Landskapet utgjør fjorden og de strandnære arealene med strandberg og fjellpartiene ovenfor. Området består overveiende av sjøområder, strandberg og fjell-lynghei.

Figur 4. Flybilde/ortofoto over Normannsetfjorden fra 2008 (t.v.) og 2012 (t.h.). Kilde: Norge i bilder

4.2 Regionens landskapsformer

Området tilhører landskapsregion 39: *Kystbygdene i Øst-Finnmark* (Referansesystem for landskapsregioner i Norge-Nijos). Regionen domineres av bølgende, subarktiske vidder som ofte faller steilt ned i havet.

Den lange serien av næringer fra Sværholtklubben via Nordkinnhalvøyas ytterside til Varangerhalvøyas nesten uavbrutte klippekyst fram til Vardø, utgjør regionens mest slående landskapstrekk. Her ute ved ytterkysten dominerer ulike typer klippekyst, med sine karakteristiske staurer, rauker og brenninger. Et fåtall steder finnes større sand- og rullesteinsstrender. Sistnevnte ses også hyppig som gamle strandlinjer høyere opp i baklandet. Selv om yttersidelandskapet kan virke ekstremt goldt og karrig, finnes det også lune lommer og grønne flekker.

Landformene har en relativt lav høyde over havet. Den gamle landoverflaten er også mindre erodert i regionens indre deler, og her er hovedformen helst en bølgende vidde. Fra halvøyenes innland faller imidlertid landet steilt ned i havet, og former en brattkant som kalles næring. Disse

næringene er dannet ved frostforvitring, massebevegelse og havbølgenes arbeid. Høyden på næringene varierer fra få 10-metre til 300 meter eller mer. De steile næringene er et karaktertrekk.

Langsetter halvøyene stikker korte fjorder seg ofte inn i landet, ofte forlenget med en kort elvedal i bakkant. Fjordsidene øker gjerne i bratthet ut mot havet, for så lenger ut gradvis å gå over i klippekyst. Berggrunnen er svært skifrig og oppsprukket pga. forvitring. Vest i regionen står lagrekkene på høykant, og her finnes en taggete kystlinje med mange fjorder og bukter, særlig på Nordkinnhalvøya. Bart fjell og tynt jorddekke dominerer, og det er lite løsmasser.

Strandprosessene er interessante, og næringskysten er i stadig utvikling. Dannelse av høyreiste rauker i strandkanten foregår fortsatt, og flere er svært godt kjent, bl.a. Finnkjerka og Syltefjordstauran. Småformer som gryter og renner er vanlig i strandsona, samt rasvifter og urer under bratte fjord- og fjellsider. Stedvis ses mindre sandstrender i lune viker.

Den smale strandflata på Varangerhalvøya er spesiell. Her har kraftig bølge påvirkning og omfattende frostsprengning skapt underlige og svært forrevne småformer i skifrige bergarter. Her er også fossile næringer og gamle rullesteinsstrandlinjer vanlig. Utenfor fastlandet ligger et av verdens mest fiskerike havområder. Opplevelsen av storhavet fra regionens forrevne strandlinje er mektig, både i storm og stille og til alle årstider. Møtet mellom store havdønninger og klippekyst gir et inferno av skumsprøyt og sjøskvalp i brenningene og mot fjellstrand.

Deler av kysten kan minne om en gold steinørken, men både på berghyller, i ur, skrenter, og trange skar, ses hist og her en ganske så artsrik flora. I overgang mot og i deler av det bakenforliggende viddelandskapet er kreklinghei, bart fjell og blokkhav vanlig.

Ferdes man på Austhavet kan nok det meste av ytterkysten fremstå som øde og karrig. Her er det lyspunkter som Sletnes-, Makkaur- og Vardø fyr m.fl. som først påkaller oppmerksomhet. I fjorder og viker finnes imidlertid også en del bebyggelse. Nesten all bosetting skjer i dag i og nær store, livskraftige fiskevær som Kjøllefjord, Mehamn, Gamvik, Berlevåg, Båtsfjord, Syltefjord og Vardø (Norges østligste by). Fiskeværernes bebyggelse er ofte tett konsentrert med bylignende strukturer. Flyplass ligger nær kommunesentrene. De fleste steder ble all bebyggelse brent under siste krig. Eldre bygningsmasse er derfor typisk etterkrigsarkitektur. Kun få steder har bevart eldre bebyggelse. Langs veiene ligger stedvis små og store hytteområder.

4.3 Planområdets landskapsformer

Normannsetfjorden er en kort og åpen fjordarm som er nesten urørt av inngrep. Den er omgitt av lavere og brattere fjellkammer mot øst og et lavere bølgete terreng mot vest. Det veksler mellom vidder av blokkhav, lynghei i et kupert terreng med mye nakent berg, og storhavet utenfor.

4.3.1 Karakteristiske trekk

Generelt består området av et lavereliggende kupert fjellheiterreng langs vestsiden. Østsiden består av nakne strandberg med enkelte små bukter av rullesteinstrand. I Skipsvika er det ei markert rullesteinstrand ovenfor strandområdet.

Ovenfor strandbergene er det en mosaikk av fjell-lynghei og nakne berg og koller. Innerst i fjorden er det en poll med ei hvit sandstrand innerst med høyvokst grønn og frodig vegetasjon bakenfor.

Figur 5. Nakent fjell og berg og små elementer med fjellheipreg langs fjorden østside. Foto: Rambøll

Skipsvika er ei storslagen og inntrykkssterk vik med store landskapsverdier. Den er utformet som et amfi med brattere fjellsider rundt. Området har skråstilte, kubiske nakne strandberg ned mot sjøen. Bakenfor denne er det ei grov rullesteinfjære som ligger som bølgende voller oppover mot fjellsida bakenfor. Over denne er det fjell-lynghei. Det er enkelte flater med mer frodig vegetasjon på beskyttede steder i vika. Det er mye drivgods og tømmer på stranda. Ellers er området preget av urørthet og vide utsyn mot havet. Skipsvika ligger utenfor planområdet, men vurderes inngå i planens influensområde.

Figur 6. Skipsvika med skråstilte benker av strandberg og rullesteinvoller og fjell-lynghei. Foto: Rambøll

Langs østsiden av fjorden dominerer brattere partier med, nakne opprevete og bratte strandberg langs sjøen. Ovenfor denne sonen er det små grønne flekker med fjell-lynghei. Det er ei lita vik med rullesteinsfjære lik den i Skipsvika på et sted inn mot fjordbotn. Det er vide utsyn mot storhavet, skjærene utenfor og Mehamnhalvøya i sør.

Figur 7. Nakne strandberg ned mot sjøen, langs østsiden av fjorden. Foto: Rambøll

Innerst i fjorden er det en beskyttet poll med ei hvit sandstrand. Det er spredt med avrundete steiner i mosaikk med denne. Sandstranda utgjør et sjeldent landskapselement i området. Bakenfor denne er det direkte overgang til frodig engpreget vegetasjon med høgstauder og enkelte vierkratt. Det er et naust i vika og det fører en kjerrevei ned til denne gjennom enga.

Figur 8. Den hvite sandstranda ved pollen innerst i Normannsetfjorden med bakenforliggende frodig og grønn eng. Foto: Rambøll

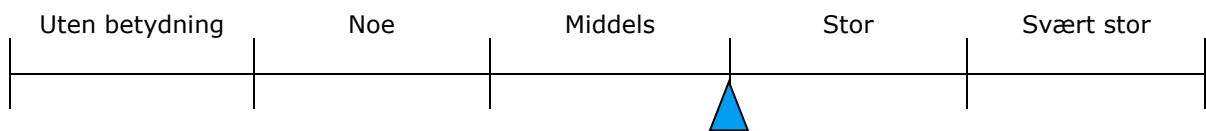
Fra pollen ved Normannset mot Vevikneset, langs vestsiden av fjorden, er lave og mer avrundete nakne strandberg langs sjøen. Bakenfor denne er det et kupert landskap dominert av grønnere tepper av fjell-lynghei.

Figur 9. Kupert fjell-lynghei med enkelte er frodigere partier langs vestsiden av fjorden. Foto: Rambøll

4.4 Sammenstilling av landskapsverdier

Utredning behandler planområdet som ett delområde. Verdien av landskapsbildet i planområdet vurderes samlet til: Middels–stor verdi.

5. VURDERING AV PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS

5.1 Nullalternativet

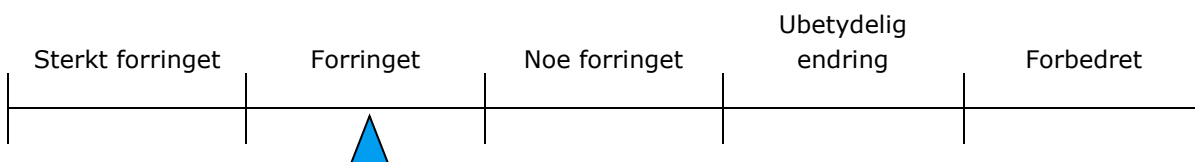
Nullalternativet beskriver dagens situasjon i området og er et sammenligningsalternativ. Dagens situasjon refererer til nåværende forhold. Alternativet brukes som referanse ved vurdering og sammenstilling av påvirkning og konsekvenser av tiltaket. 0-alternativet settes uansett pr definisjon til ingen endring i påvirkning. Med ingen endring vil også konsekvensen av 0-alternativet for landskapsbildet bli ubetydelig.

5.2 Utbyggingsalternativet

5.2.1 Påvirkning

Utbyggingsalternativet tilsvarer planforslaget. Når inngrepene er ferdig planlagt og gjennomført vil en del av strandsonen og tilgrensende områder være nedbygd. Fjellskjæringer, bygninger og kaianlegg vil være synlig i landskapsrommet.

Utredning vurderer samlet sett påvirkningen i utbyggingsalternativet til: Forringet.

5.2.2 Konsekvens

Tabell 1. Sammenstilling av konsekvensvurderingene for landskapsbilde

Delområde	Verdi	Konsekvens null-alternativet	Konsekvens utbyggingsalternativet
1: Planområdet (hele)	Middels–stor	0	2 minus (– –)
Avveining			
Samlet vurdering		0	Middels negativ konsekvens (– –)
Rangering		1	2
Forklaring til rangering		Nullalternativet har klart mindre negativ konsekvens enn utbyggingsalternativet.	
Beslutningsrelevant usikkerhet		Liten	Noe

6. SKADEREDUSERENDE TILTAK

6.1 Avbøtende tiltak

Riktig plassering av veier og bygninger i terrenget og arrondering av utfylling og andre typer inngrep kan være avbøtende tiltak.

Revegetering med stedegen vegetasjon av fyllinger og anleggsområder kan sørge for at inngrepene blir bedre tilpasset landskapet i området.

6.2 Oppfølgende undersøkelser

Det er ikke planlagt før- eller etterundersøkelser av virkningene for landskapsbilde som del av områderegulering for Normannset.

7. KILDER

- Puschmann, Oskar (2005) Nasjonalt referansesystem for landskap - beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner. NIJOS rapport 10/2005
- Vegdirektoratet (2018) Håndbok V712 Konsekvensanalyser. www.vegvesen.no